

Тема уроку: Назрівання Другої світової війни

Стікер 4. Політика умиротворення

ДЖЕРЕЛО 1. Основні причини проведення Англією і Францією (США формально зберігали нейтралітет) політики умиротворення:

1. Британці та французи понад усе прагнули миру й не підтримали б свої уряди у питанні війни з Гітлером в 1938 р. У травні 1938 р. заступник міністра закордонних справ Великої Британії А. Кадоган писав у щоденнику: «Чехословацьчина не варта спор навіть одного британського гренадера».

2. Чимало з претензій Гітлера, особливо щодо несправедливості Версальського договору 1918 р., здавалися обґрунтованими й справедливими.

3. Британський і французький уряди були зацікавлені у сильній Німеччині як бар'єра проти експансії СРСР.

4. Збройні сили Великої Британії і Франції не були готовими до війни і не могли б стати на захист Чехословацьчини.

5. На той час чимало людей у Європі й США захоплювалися Гітлером, який декларував відродження національної держави. У 1938 р. американський журнал "Time" навіть оголосив його "Людиною року".

Основні результати і наслідки політики умиротворення:

- ➔ Велика Британія отримала рік для нарощування своїх збройних сил, але такий же час для підготовки до війни отримав і Гітлер.
- ➔ Гітлер повірив у те, що Англія і Франція бояться його, і, що б він не робив, вони не наважаться зупинити його.
- ➔ Сталін вирішив, що Англія і Франція ніколи не воюватимуть з Гітлером, і що війна Радянського Союзу з Німеччиною неминуча.
- ➔ Жителі Великої Британії усвідомили, що їх обдурили, і жили з відчуттям, що війна неминуча.
- ➔ У свою чергу, такі настрої підвищили бойовий дух британського народу, який позбувся ілюзій щодо можливості уникнути війни з Гітлером.

Вторгнення Гітлера в Чехословацьчину 15 березня 1939 р. означало закінчення політики умиротворення агресора.

ДЖЕРЕЛО 2.

Свідчення

2.1. «Після Мюнхенської угоди відразу стало зрозуміло, що за Рейном підписані угоди трактуються як надання Німеччині свободи дій у Центральній і Східній Європі, і що, відповідно, західні держави виявляють відносну зацікавленість у цих районах. У Німеччині зрозуміли, чи зробили вигляд, що так зрозуміли, ніби то в Мюнхені Франція й Англія хотіли, перш за все, відвернути застосування сили, але що в іншому ці країни погоджуються з переважанням німецької волі у тих районах, де ні Париж, ні Лондон не мають жодної можливості для ефективного втручання. <...> Мюнхенських угод більше не існує... Однак, не можна виключати й того, що Рейх ще до завершення здійснення своїх грандіозних планів на Сході рушить проти західних держав».

З повідомлення посла Франції у Німеччині Робера Кулондра до міністерства закордонних справ від 19 березня 1939 р.

(The French Yellow Book. Diplomatic Documents (1938–1939). Papers relative to the events and negotiations which preceded the opening of hostilities between Germany on the one hand and Poland, Great Britain and France on the other. Published by Authority of the French government by Hutchinson and Go (Publishers) LTD: London; Melbourn. – 1948. – P. 91–95)

Свідчення

2.2. <...> Фантастично, неймовірно, що ми повинні рити траншеї і приміряти протигази через сварку в далекій країні між людьми, про яких ми нічого не знаємо ... Однак скільки б ми не співчувати маленькій нації, яка стикається з великим і сильним сусідом, ми не можемо за будь-яких обставин взяти на себе зобов'язання кинути всю Британську імперію у війну.

З радіозвернення до країни Невіла Чемберлена 27 вересня 1938 р.

[Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://goo.gl/IiSjuX>

Свідчення

2.3. «Цей фатальний крок французької політики був прямою причиною поразки і трагедії Франції. З Мюнхена розпочалася капітуляція у червні 1940».

Едвард Бенеш, тогочасний президент Чехословаччини, про невиконання Францією зобов'язань щодо захисту Чехословаччини

(Beneš Edvard. Paměti, kap. Jak byl postupně prohráván mír z roku 1919, s. 22)

До карикатур та плакату Стікера 3

[Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://goo.gl/CwwVvs>